

Fredrikstad FMV

Beliggenhet

Kulturmiljøet ligger ved elven Glomma på Kråkerøy-siden av Fredrikstad sentrum og avgrenses av Gamle Beddingvei og Selma Nygrens vei.

Nasjonale interesser

Kulturmiljøet er av nasjonal interesse på grunn av sin industrihistoriske rolle knyttet til sagbruk og skipsbygging.

Kulturmiljøet formidler historien til verftet «Fredrikstad mekaniske verksted» (FMV). Kulturmiljøet er rikt av industrihistorisk bebyggelse og strukturer som er en ressurs for opplevelse, bruk og kunnskap. Kulturmiljøets tilknytning til Glomma innebærer en relasjon mellom industrielle bygninger, elementer og landskap som bevarte dokker og kraner som er viktige identitetsmarkører for byen. Kranene er dessuten fremtredende i bysilhuetten og er med på å gi Fredrikstad sitt særpreg.

Beskrivelse

Bedriften Fredrikstad Mekaniske Verksted (FMV) ble anlagt i 1870 for i hovedsak å betjene de mange sagbrukene i «plankebyen» når det gjaldt reparasjon og vedlikehold av maskiner. Allerede i 1873 hadde FMV levert sitt første dampskip, og rundt århundreskiftet var skipsbygging en betydelig del av virksomheten. I 1909 var FMV blitt den syvende største arbeidsplassen i Norge. Det som kjennetegner industrimiljøet er at det er rik av endringshistorie med noen robuste strukturer som har fått ulik bruk til ulike tider.

Administrasjonsbygget er tegnet av Arnstein Arneberg og sto ferdig i 1948 og kjennetegnes av sin monumentale bygningskropp som dominerer landskapet. Området kjennetegnes for øvrig av at flere av industribygninger og elementer er bevart, f.eks. industrihaller, kraner, dokk og verksteder.

I 1987 ble virksomheten avviklet, og i 1998 ble store deler av tomteområdet og bygningene solgt til Værste AS. Deler av området er omdannet til ny bruk hvor industrihistoriske bygninger er gjenbrukt. Nyere bebyggelse er i stor grad tilpasset og inngår i samspill med den industrihistoriske bebyggelsen noe som gjør at området oppfattes som helhetlig den dag i dag.

Faglige råd for forvaltning

Generelle råd

De etterfølgende faglige rådene skal bidra til å ivareta kulturhistoriske og arkitektoniske verdier i forvaltningen av kulturmiljøet.

Verneverdiene forutsettes ivaretatt av kommunen i deres plan- og byggesaksbehandling. Dette gjelder både hensyn til viktige enkeltbygg, kulturminner, grøntområder og kulturlag innenfor kulturmiljøet samt landskapsrelaterte og strukturelle sammenhenger.

Landskapsnivå

- Utbygging og utfylling av sjø- og havneområder, inklusive Dokken, som visuelt og funksjonelt skiller de industrihistoriske kulturminnene fra sjøen skal unngås.
- Industrihistoriske landemerker som er karakteriserende for bysilhuetten, som kraner og bevarte industrihaller, skal ivaretas.
- Ethvert tiltak innenfor kulturmiljøet skal ha gode visuelle kvaliteter både i seg selv og i forhold til tiltakets funksjon og dets bygde og naturlige omgivelser og plassering.

Områdenivå

- I tilstøtende randområder skal nye tiltak ikke redusere opplevels- eller bruksverdien knyttet til det historiske kulturmiljøet.
- I området skal historiske bygningshøyder og gesimshøyder være førende for eventuelle nybygg.

Bygningsnivå

- Ved vedlikehold og utbedring skal kulturhistoriske og arkitektoniske verdier som knytter seg til de historiske byggenes detaljer bevares, derav material- og fargebruk, dør- og vindusutforming og øvrige bygningsdetaljer. Originale bygningsdeler skal bevares, dersom disse er tapt skal de rekonstrueres etter historiske forbilder.
- Riving av industrielle bygninger, strukturer og elementer i området skal unngås.
- Stedegen byggeskikk skal opprettholdes og videreføres ved eventuelle nye tiltak, herunder endringer, til-, på- og nybygg. Ved eventuell oppføring av tilbygg skal tilpasses eksisterende bebyggelse og underordnes denne.

Møbleringsnivå

- Karakteriserende elementer som kaifronter, dokking, og kraner skal ivaretas.